

ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНА – ЄС: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ

© 2016 БЕЗРУКОВА Н. В., СВІЧКАРЬ В. А.

УДК 330.341

Безрукова Н. В., Свічкарь В. А. Взаємодія Україна – ЄС: інвестиційний аспект

Метою статті є аналіз інвестиційних аспектів взаємодії України та Європейського Союзу. Розкрито значення іноземних інвестицій для економіки країни. Обґрунтовано в цілому позитивний вплив іноземного інвестування на економічний розвиток держави. Окреслено проблеми провідних галузей економіки України. Особливу увагу приділено аналізу регіональної структури прямих іноземних інвестицій в Україну. Показано, що основний потік інвестицій надходить з країн Євросоюзу. Досліджено географічну структуру прямих іноземних інвестицій з країн ЄС в Україну. Продемонстровано галузеву структуру прямих іноземних інвестицій з п'яти провідних країн-інвесторів з ЄС. Проаналізовано також географічну структуру прямих зарубіжних інвестицій з України до інших країн. На основі проведеного дослідження зроблено висновки, що прямі іноземні інвестиції мають позитивний вплив на розвиток економіки країн загалом і України зокрема. А створення Зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом має стати значним поштовхом для більш активного інвестування з боку європейських країн в економіку України, що має сприяти подальшому розвитку основних галузей української промисловості.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, регіональна структура, географічна структура, галузева структура, країна-інвестор, Європейський Союз, Зона вільної торгівлі.

Рис.: 3. **Табл.:** 6. **Бібл.:** 8.

Безрукова Наталія Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка (Першотравневий проспект, 24, Полтава, 36011, Україна)

E-mail: n_bezrukova@mail.ru

Свічкарь Віталій Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка (Першотравневий проспект, 24, Полтава, 36011, Україна)

E-mail: sva_888@mail.ru

УДК 330.341

UDC 330.341

Безрукова Н. В., Свечкарь В. А. Взаимодействие Украина – ЕС: инвестиционный аспект

Целью статьи является анализ инвестиционных аспектов взаимодействия Украины и Европейского Союза. Раскрыто значение иностранных инвестиций для экономики страны. Доказано в целом положительное влияние иностранного инвестирования на экономическое развитие государства. Выделены проблемы ведущих отраслей экономики Украины. Особое внимание уделено анализу региональной структуры прямих иностранных инвестиций в Украину. Показано, что основной поток инвестиций поступает из стран Евросоюза. Исследована географическая структура прямих иностранных инвестиций из стран ЕС в Украину. Показана отраслевая структура прямих иностранных инвестиций из пяти ведущих стран-инвесторов из ЕС. Проанализирована географическая структура прямих зарубежных инвестиций из Украины в другие страны. На основе проведенного исследования сделаны выводы, что прямые иностранные инвестиции положительно влияют на развитие экономики стран в целом и Украины, в частности. А создание Зоны свободной торговли между Украиной и Европейским Союзом должно способствовать активизации инвестирования из европейских стран в экономику Украины, что будет содействовать дальнейшему развитию основных отраслей украинской экономики.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, региональная структура, географическая структура, отраслевая структура, страна-инвестор, Европейский Союз, Зона свободной торговли.

Рис.: 3. **Табл.:** 6. **Библ.:** 8.

Безрукова Наталья Валериевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики и маркетинга, Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка (Первомайский проспект, 24, Полтава, 36011, Украина)

E-mail: n_bezrukova@mail.ru

Свечкарь Виталий Анатоліевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики и маркетинга, Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка (Первомайский проспект, 24, Полтава, 36011, Украина)

E-mail: sva_888@mail.ru

Bezrukova N. V., Svichkar V. A. The Ukraine – EU Interaction: the Investment Aspect

The article is aimed at analyzing the investment aspects of the interaction between Ukraine and the European Union. Importance of foreign investments for the country's economy has been disclosed. Generally positive impact of foreign investment on economic development of the State has been proven. Problems of the leading sectors of economy of Ukraine have been allocated. Particular attention is paid to analyzing the regional structure of the foreign direct investment in Ukraine. It has been shown that the main stream of investment comes from the European Union countries. The geographic structure of the foreign direct investment from the EU countries in Ukraine has been examined. The sectoral structure of the foreign direct investment from the top five countries of the EU has been displayed. The geographical structure of the foreign direct investment from Ukraine to other countries has been analyzed. On the basis of the carried-out study has been concluded that the foreign direct investment has a positive impact on the economic development of countries in general and Ukraine in particular. Establishment of a Zone of free trade between Ukraine and the European Union should provide more active investment from the European countries to Ukraine's economy, which will contribute to the further development of the basic sectors of the Ukrainian economy.

Keywords: foreign direct investments, regional structure, geographical structure, sectoral structure, country as investor, European Union, Zone of free trade.

Fig.: 3. **Tabl.:** 6. **Bibl.:** 8.

Bezrukova Nataliia V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics and Marketing, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk (24 Pershotravnevyy Ave., Poltava, 36011, Ukraine)

E-mail: n_bezrukova@mail.ru

Svichkar Vitalii A. – PhD (Economics), Associate Professor, of the Department of International Economics and Marketing, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk (24 Pershotravnevyy Ave., Poltava, 36011, Ukraine)

E-mail: sva_888@mail.ru

Європейський Союз є одним із основних зовнішньоекономічних партнерів України. В умовах посилення глобалізаційних інтеграційних процесів реалізація економічного потенціалу країни в міжнародному поділі праці є головним критерієм конкурентоспроможності національної економіки. Економічні відносини між Україною та ЄС мають три традиційні пріоритети: зовнішня торгівля, інвестиції, міграція робочої сили.

Іноземні інвестиції є одним із головних чинників, які можуть забезпечити необхідні структурні реформи економіки України та найкращим чином реалізувати її економічний потенціал. Роль іноземних інвестицій зростає внаслідок недостатності власних інвестиційних ресурсів, поступового занепаду традиційних для країни галузей економіки. У першу чергу це стосується чорної металургії, вугільної галузі, важкого машинобудування, теплової електроенергетики, нафтохімічної промисловості. Тому дослідження інвестиційних аспектів взаємодії України з Євросоюзом є досить актуальним у сучасних умовах розвитку інтеграційних процесів.

Метою статті є аналіз інвестиційних аспектів взаємодії України та Європейського Союзу.

Дослідженню питань взаємодії України з Євросоюзом та, зокрема, інвестиційним аспектам даного процесу присвятили свої праці чимало провідних українських учених, серед яких хотілося б особливо відмітити наукові роботи В. Вельдіс, М. Денисенко, К. Звягіна, В. Коссака, М. Макаренка, В. Федоренко, А. Майєв. Але світова економіка характеризується динамічним розвитком, у відносинах між країнами відбуваються постійні зміни, що потребує постійних досліджень та аналізу.

Іноземний капітал, який глибоко проникнув в економіку багатьох країн світу, став складовою частиною їх відтворювального процесу. Ще істотнішу роль іноземний капітал у формі прямих інвестицій відіграє в економіці країн, що розвиваються.

Варто звернути увагу на неоднозначність впливу іноземних інвестицій на економіку приймаючої країни.

Але приймаюча країна в цілому виграє від надходження інвестицій. Працівники і постачальники, які обслуговують нові підприємства, нарівні з місцевою владою, яка отримує податкові надходження, виграють більше, ніж втрачають конкуруючі місцеві інвестори; широке залучення іноземного капіталу сприяє зменшенню безробіття та розвитку людських ресурсів у приймаючій країні [1].

Слід добре усвідомити, що за іноземними інвестиціями стоять впровадження нових технологій, випуск нових видів продукції, новий стиль менеджменту, використання всього кращого з практики зарубіжного бізнесу.

В Україні спостерігається занепад традиційних для неї галузей економіки. І, перш за все, як було зазначено вище, це стосується чорної металургії, вугільної галузі, важкого машинобудування, теплової електроенергетики, нафтохімічної промисловості. Загальна зношеність основних фондів цих галузей наближається до критичної позначки, після якої подальше функціонування підприємств цих галузей стане просто небезпечним як для працівників, так і для населення та екології регіонів [3]. Ще одним досить суттєвим чинником, що може призвести до занепаду підприємств вищезгаданих галузей, є високий рівень енергетичної складової в собівартості їхньої продукції. За оцінками експертів, енергомісткість продукції даних галузей у 1,5–3,5 разу перевищує середньоевропейський рівень [8]. Отже, подальший розвиток вітчизняної економіки є неможливим без залучення іноземних інвестицій, які мають бути спрямовані на реструктуризацію та модернізацію провідних галузей української економіки.

На рис. 1 наведено обсяги та динаміку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України за 2005–2016 рр. Можна побачити, що більшу частку інвестицій становлять інвестиції з ЄС, і вони постійно збільшуються. Варто зазначити, що близько 25% загальносвітових інвестицій надходять з Кіпру, що є офшорною зоною для України та більшою мірою уособлює повернення капіталів, виведених локальними бізнесменами в попередні

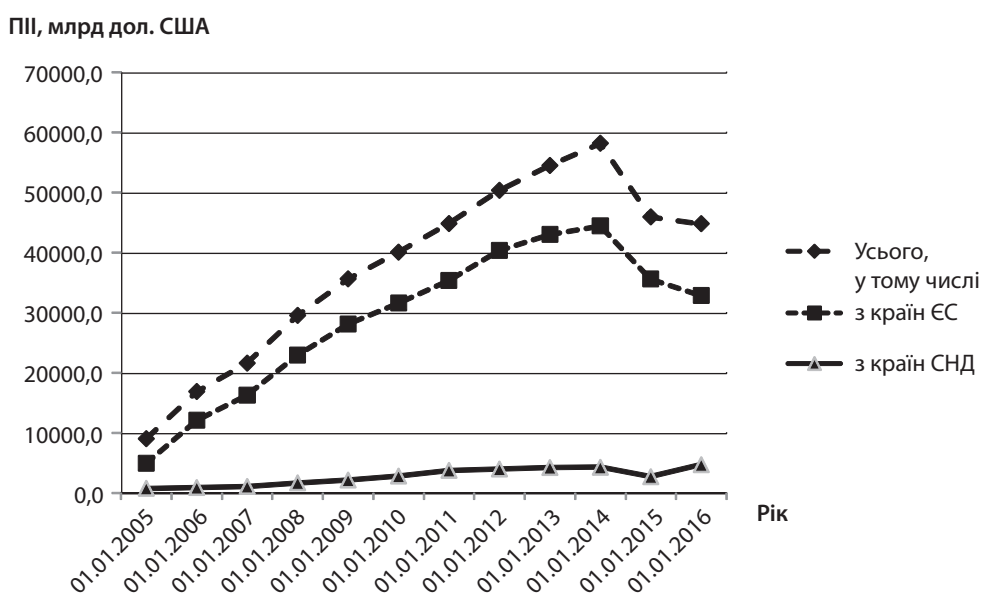

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за 2005–2016 рр. [2]

роки. В умовах непрозорості власників офіційно ускладненим є питання чіткого розподілу між інвестиціями українського походження та європейського [4]. Крім того, важливим для оцінки чинником є те, що інвестиції на Кіпр становлять загалом майже 6 млрд дол. США на 1 липня 2016 р. (ці операції здійснюють українські ФПП для мінімізації податків та адміністрування в разі розміщення акцій на зовнішніх ринках), тому сальдо за інвестиціями насправді менше на цю цифру.

За останніми даними, на 1 липня 2016 р. сукупний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених з початку інвестування в економіку України, становив 44,8 млрд дол. США, що в розрахунку на одного громадянина України становить 1 047,5 дол. США. З держав ЄС внесено 32,9 млрд дол. інвестицій (73,4% загального обсягу акціонерного капіталу), з країн СНД – 4,7 млрд дол. (10,5%), з інших країн світу – 7,2 млрд дол. США (16,1%). За період 2005–2013 рр. обсяг іноземних інвестицій в Україну поступово зростає, але за період 2014–2015 рр. обсяг іноземних інвестицій зменшився на 14 млрд дол. США. Це явище пояснюється одночасним впливом кількох чинників. По-перше, іноземні інвестори вилучили або були змушені списати на збитки інвестиції, розміщені раніше в АР Крим, Донецькій та Луганській областях. По-друге, банківські установи України зазнали збитків протягом останніх років, які частково покривалися за рахунок власного капіталу банківського сектора, значна частина якого належить іноземним власникам. По-третє, зменшення вартості українських активів іноземних інвесторів пов'язане також із знеціненням національної валюти. По-четверте, інвестиційний клімат в Україні ще й досі залишається несприятливим [5].

До основних країн-інвесторів, на які припадає більше 75% загального обсягу прямих іноземних інвестицій, входять такі держави ЄС: Кіпр – 11,1 млрд дол. США (24,8% загальної суми ПІІ та 35,6% суми ПІІ, внесених з ЄС), Нідерланди – 5,8 млрд дол., Німеччина – 5,4 млрд дол., Австрія – 2,6 млрд дол., Велика Британія – 1,9 млрд дол. США (рис. 2).

Країни ЄС є основним донором прямих іноземних інвестицій в економіку нашої країни. Розподіл інвестицій між країнами – членами ЄС представлено в табл. 1.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з країн ЄС станом на 1 липня 2016 р. дорівнював 33,0 млрд дол. США, що становило 73,7% від їх загального обсягу.

Велику частку ПІІ зосереджено на підприємствах промисловості – 17,5 млрд дол. (31,7%), зокрема переробної – 14,3 млрд дол. США. В установах фінансової та страхової діяльності акумульовано 14,9 млрд дол. США (26,9% загального обсягу) прямих інвестицій, у підприємствах з оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 6,7 млрд дол. (12,1%), в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, – 4,2 млрд дол. США (7,6%) [2].

Галузева структура прямих іноземних інвестицій з п'яти провідних країн-інвесторів з ЄС наведена в табл. 2 – табл. 6.

Значні обсяги інвестицій з Кіпру припадають на промисловість – 25,5%, така ж частка припадає на фінансовий сектор. Слід відзначити, що структура інвестицій з Кіпру є найбільш різноманітною, але досить чітко повторює галузеву структуру українських ФПП, кошти яких переважно і реінвестуються через Кіпр до України.

Найбільшим іноземним інвестором в українську промисловість є Німеччина (див. табл. 3). Проте слід пам'ятати, що приблизно 4,5 млрд дол. США інвестовані в один об'єкт – МК «Криворіжсталь» [1]. Загальна сума інвестицій від інших промислових корпорацій Німеччини в економіку України є незначною. Крім того, у 2014 р. німецькі корпорації припинили свою діяльність на території Кримської АО – «Siemens AG», який брав участь у створенні «вітропарку», а також підприємства зі складання комерційних автомобілів компанії «Volkswagen AG».

Прямі іноземні інвестиції з Нідерландів реалізовані переважно в промисловість, ІТ-сектор та оптову й роздрібну торгівлю. Нідерландські інвестори активно займалися створенням сучасних логістичних центрів

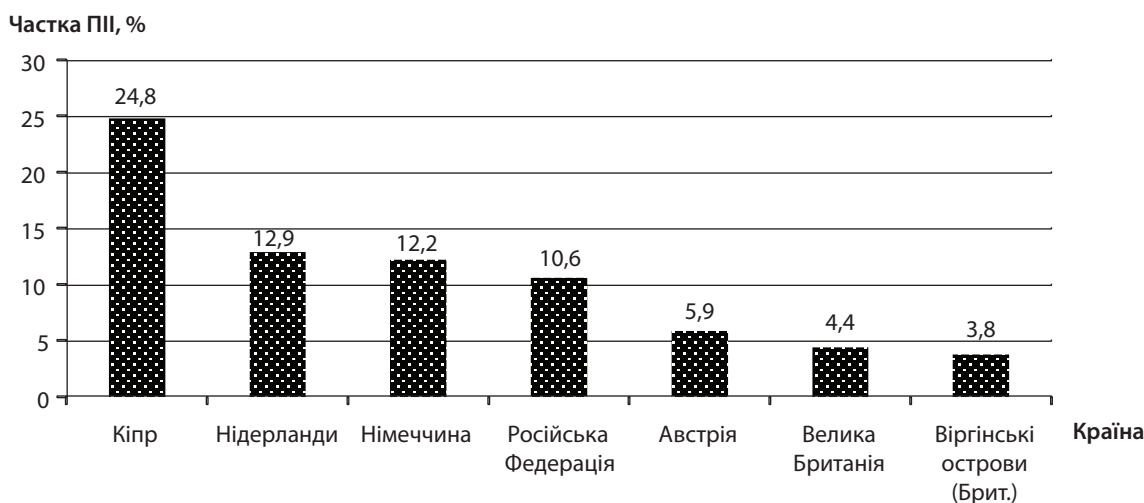

Рис. 2. Частка прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) в економіці України на 01.07.2016 р. з основних країн-інвесторів [2]

Географічна структура прямих інвестицій з країн ЄС в економіку України у 2013–2016 рр. [2, 7]

Країна	На початок 2013 р.		На початок 2014 р.		На початок 2015 р.		На початок 2016 р.		Відхилення 2016 р. від		
	млн дол. США	частка, %	млн дол. США	частка, %	млн дол. США	частка, %	млн дол. США	частка, %	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Австрія	3402,6	7,81	3257,5	7,33	2526,4	7,10	2402,4	7,27	-1000,2	-855,1	-124,0
Бельгія	73,3	0,17	73,8	0,17	74,2	0,21	53,8	0,16	-19,5	-20,0	-20,4
Болгарія	24	0,06	22,9	0,05	24,0	0,07	12,9	0,04	-11,1	-10,0	-11,1
Велика Британія	2553,6	5,86	2714,1	6,11	2145,5	6,03	1852,5	5,61	-701,1	-861,6	-293,0
Греція	466,3	1,07	338,2	0,76	154,1	0,43	138,2	0,42	-328,1	-200,0	-15,9
Данія	197,2	0,45	174	0,39	165,3	0,46	124,0	0,38	-73,2	-50,0	-41,3
Естонія	172,7	0,40	183,2	0,41	183,4	0,52	81,9	0,25	-90,8	-101,3	-101,5
Ірландія	168,4	0,39	70,9	0,16	68,7	0,19	61,9	0,19	-106,5	-9,0	-6,8
Іспанія	70,4	0,16	68,2	0,15	67,1	0,19	43,2	0,13	-27,2	-25,0	-23,9
Італія	1027,6	2,36	1267,8	2,85	999,1	2,81	972,4	2,94	-55,2	-295,4	-26,7
Латвія	80,6	0,19	87,4	0,20	88,6	0,25	75,4	0,23	-5,2	-12,0	-13,2
Литва	344,5	0,79	354	0,80	201,5	0,57	354,0	1,07	9,5	0,0	152,5
Люксембург	566,1	1,30	680,5	1,53	388,9	1,09	371,6	1,12	-194,5	-308,9	-17,3
Мальта	41,9	0,10	53,2	0,12	53,3	0,15	41,9	0,13	0,0	-11,3	-11,4
Нідерланди	5188,5	11,91	5561,5	12,52	5111,5	14,36	5610,7	16,98	422,2	49,2	499,2
Німеччина	6120,9	14,06	6291,8	14,16	5720,5	16,07	5414,3	16,39	-706,6	-877,5	-306,2
Польща	917	2,11	845,4	1,90	831,2	2,33	785,9	2,38	-131,1	-59,5	-45,3
Португалія	15,6	0,04	15,8	0,04	15,6	0,04	13,1	0,04	-2,5	-2,7	-2,5
Румунія	24,4	0,06	25	0,06	24,4	0,07	21,5	0,07	-2,9	-3,5	-2,9
Словацьчина	70,4	0,16	103	0,23	105,0	0,29	93,8	0,28	23,4	-9,2	-11,2
Словенія	33,1	0,08	36,4	0,08	36,7	0,10	36,4	0,11	3,3	0,0	-0,3
Угорщина	685,8	1,57	689,4	1,55	639,5	1,80	625,4	1,89	-60,4	-64,0	-14,1
Фінляндія	100,4	0,23	118,2	0,27	122,1	0,34	118,2	0,36	17,8	0,0	-3,9
Франція	1766,6	4,06	1825,8	4,11	1614,7	4,54	1528,1	4,62	-238,5	-297,7	-86,6
Хорватія	2,7	0,01	2,7	0,01	2,7	0,01	1,3	0,00	-1,4	-1,4	-1,4
Чехія	81	0,19	80,8	0,18	80,8	0,23	60,9	0,18	-20,1	-19,9	-19,9
Швеція	1602,2	3,68	445,7	1,00	445,7	1,25	401,7	1,22	-1200,5	-44,0	-44,0
Кіпр	17748,6	40,76	19035,9	42,85	13710,6	38,51	11744,9	35,55	-6003,7	-7291,0	-1965,7
РАЗОМ	43546,4	100,00	44423,1	100,00	35601,1	100,00	33042,3	100,00	-10504,1	-11380,8	-2558,8

Джерело: розраховано на основі даних [2; 7].

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) із Кіпру в економіці України за видами економічної діяльності [2; 7]

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій, млн дол. США на	
	01.01.2013 р.	01.07.2016 р.
Усього	18978,5	11091,7
Фінансова та страхова діяльність	4788,9	2632,9
Промисловість	4790,1	2833,4
у тому числі		
переробна промисловість	3181,5	2335,1
з неї		
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	710,1	669,1
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	758,7	568,4
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	534,9	325,9
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	356,5	275,3
виробництво коксу та продуктів нафтопереробки	344,6	188,6
постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	834,4	265,8
добувна промисловість і розроблення кар'єрів	747,4	171,8
Операції з нерухомим майном	2275,3	1451,8
Професійна, наукова та технічна діяльність	2231,8	1056,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1514,8	1093,5
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	925,6	601,8
Будівництво	850,4	601,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	599,1	375,6
Інформація та телекомунікації	410,8	265,1
Сільське, лісове та рибне господарство	361,5	118,1

Таблиця 3

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з Німеччини в економіці України за видами економічної діяльності [2; 7]

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій, млн дол. США на	
	01.01.2013 р.	01.07.2016 р.
Усього	6202,4	5447,4
Промисловість	5390,6	4981,3
у тому числі		
переробна промисловість	5262,6	4655,3
з неї		
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	4604,1	4175,6
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	305,7	204,3
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	107,4	102,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	383,4	243,3
Фінансова та страхова діяльність	118,0	91,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	84,7	84,6

**Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з Нідерландів в економіці України
за видами економічної діяльності [2; 7]**

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій, млн дол. США на	
	01.01.2013 р.	01.07.2016 р.
Усього	5543,7	5769,0
Промисловість	2133,1	2324,8
у тому числі		
переробна промисловість	1683,0	1731,9
з неї		
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	641,0	661,3
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	238,8	294,7
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	432,8	382,9
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	236,6	259,3
постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	230,1	282,9
добувна промисловість і розроблення кар'єрів	219,9	221,3
Інформація та телекомунікації	1056,5	1057,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	764,4	742,4
Операції з нерухомим майном	522,1	523,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	361,1	380,6
Фінансова та страхова діяльність	431,1	479,6
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	151,8	151,9

Таблиця 5

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з Австрії в економіці України за видами економічної діяльності [2, 7]

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій, млн дол. США на	
	01.01.2013 р.	01.07.2016 р.
Усього	3178,8	2629,8
Фінансова та страхова діяльність	2184,9	1743,3
Промисловість	364,6	302,7
у тому числі		
переробна промисловість	276,0	236,1
з неї		
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	100,0	95,2
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	56,7	48,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	244,1	167,5
Операції з нерухомим майном	97,3	92,2
Професійна, наукова та технічна діяльність	94,7	88,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	89,9	67,7

**Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з Великої Британії в економіці України
за видами економічної діяльності [2; 7]**

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій, млн дол. США на	
	01.01.2013 р.	01.07.2016 р.
Усього	2768,2	1969,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	537,8	268,1
Операції з нерухомим майном	600,3	258,4
Промисловість	490,3	292,9
у тому числі		
переробна промисловість	381,4	218,0
з неї		
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	128,8	107,2
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	106,0	44,6
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	67,2	52,5
добувна промисловість і розроблення кар'єрів	80,8	50,3
Фінансова та страхова діяльність	364,0	240,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	264,0	180,0
Будівництво	172,1	139,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	119,1	86,5
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	87,6	61,7
Інформація та телекомунікації	44,5	39,3

навколо м. Київ, по суті заклавши нові стандарти будівництва комерційної нерухомості в Україні (див. табл. 4).

Основною сферою інтересів інвесторів з Австрії в Україні є фінансова й страхова діяльність (див. табл. 5). Основним інвестиційним проектом в Україні стало придбання австрійською фінансовою групою «Raiffeisen» Акціонерного пенсійно-поштового банку «Аваль» та створення на його основі АППБ «Райффайзен-Аваль» одного з провідних комерційних банків України [6]. Досить незначні кошти вкладені австрійськими інвесторами в підприємства промисловості, оптової та роздрібною торгівлі, підприємства сфери послуг. Певний інтерес у австрійських інвесторів в Україні викликали підприємства енергетичного сектора, але доступ до цього сектора з боку іноземних інвесторів був обмежений з боку влади та олігархічних структур.

Прямі іноземні інвестиції з Великої Британії в Україну станом на 01.07.2016 р. дорівнювали 1,97 млрд дол. США (див. табл. 6). Переважний обсяг інвестицій – 85,1% – було здійснено у сферу послуг і лише 14,9% – у промисловість. Така структура інвестицій дещо відтворює галузеву структуру національного господарства Великої Британії. Проте слід зазначити, що сфера фінансових і страхових послуг, яка є головною галуззю економіки Великої Британії, в Україні майже не представлена,

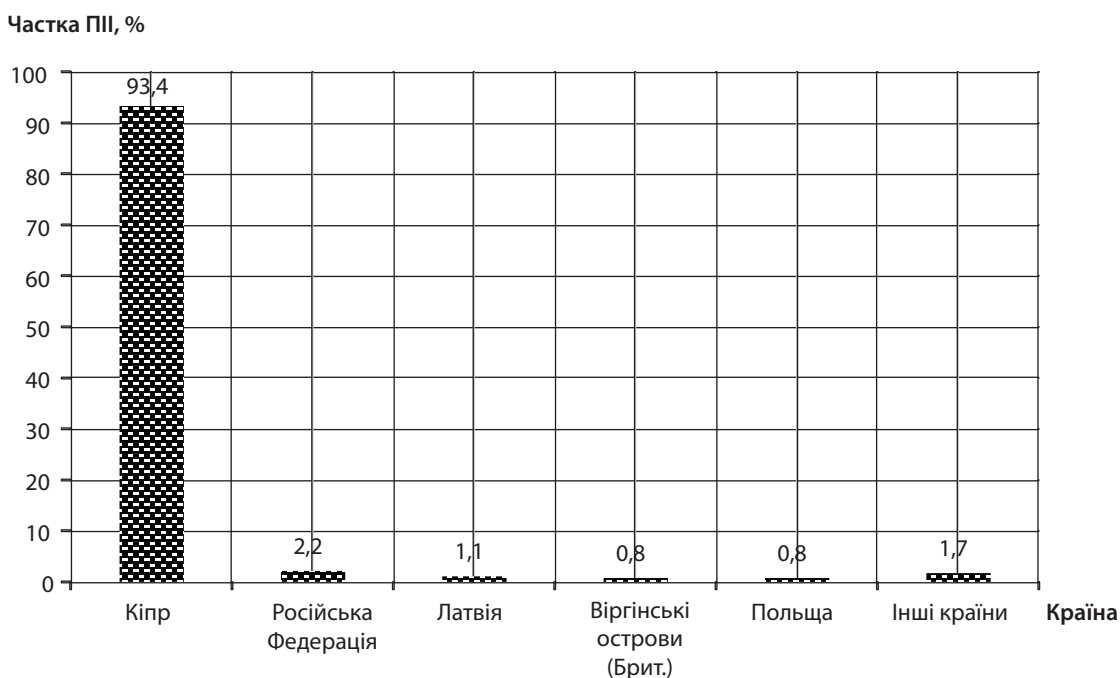
що свідчить про можливі перспективи надходження британських інвестицій до цього сектора економіки. Ще однією із пріоритетних галузей української економіки є нафтогазова.

Прямі іноземні інвестиції мають величезне значення для економіки кожної країни, оскільки дозволяють створити нові робочі місця, підприємства з іноземними інвестиціями виробляють товари та надають послуги, що приводить до зростання валового внутрішнього продукту країни.

Важливим аспектом інвестиційної взаємодії між Україною та ЄС є інвестування українських коштів в економіку країн ЄС.

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на 1 липня 2016 р. становив 6233,4 млн дол., у т. ч. у країни ЄС – 6014,4 млн дол. (96,5% загального обсягу), в інші країни світу – 219,0 млн дол. (3,5%) [11]. Частка українських інвестицій до основних країн інвестування наведена на рис. 3.

Прямі зарубіжні інвестиції з України до ЄС створюють передумови транснаціоналізації українських підприємств. Слід відзначити, що значна частка коштів, які інвестовані в Кіпр, реінвестується в економіку України (за експертними даними, приблизно 50–55%), але всі інші інвестиції до країн ЄС є вкладенням у промислові підприємства та підприємства сфери послуг [6].

Рис. 3. Частка прямих зарубіжних інвестицій (акціонерний капітал) з України на 01.07.2016 р. до основних країн [2]

ВИСНОВКИ

Таким чином, прямі іноземні інвестиції з країн Європейського Союзу мають важливе значення для економіки України. Створення Зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом має стати значним поштовхом не тільки для розширення зовнішньоторговельного обороту між Україною та Євросоюзом, але й для більш активного інвестування з боку європейських країн в економіку України. Це буде сприяти подальшому розвитку основних галузей української промисловості та підвищенню конкурентоспроможності товарів вітчизняного виробництва на закордонних ринках. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Вельдіс В.** Інституціональні перетворення в недержавному секторі економіки: реорганізація й групова взаємодія корпорацій : навчальний посібник / В. Вельдіс; Європ. ун-т. – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2012. – 74 с.
- 2.** Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
- 3.** Інвестування національної економіки : монографія / За ред. В. Г. Федоренка, М. П. Денисенка. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 295 с.
- 4. Звягіна К. С.** Проблеми іноземного інвестування в Україні / К. С. Звягіна // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. – 2013. – № 1. – С. 98–100.
- 5. Косак В. М.** Проблеми захисту прав іноземних інвесторів / В. М. Косак // Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. праць. – 2013. – Спец. вип. – С. 136–139.
- 6. Макаренко М. П.** Залучення іноземних інвестицій в економіку України / М. П. Макаренко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія : Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – 2016. – № 13. – С. 73–75.
- 7.** Офіційний сайт Статистичного агентства ЄС «Євростат» Єврокомісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/Eurostat>

8. Mayhew A. Ukraine and the European Union: Financing Accelerating Integration / A. Mayhew; Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. – Warsaw, 2013. – 216 p.

REFERENCES

Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy : ofitsiyniy sait. www.ukrstat.gov.ua

Investuvannia natsionalnoi ekonomiky [The investment of the national economy]. Kyiv: IPK DSZU, 2011.

Kosak, V. M. "Problemy zakhystu prav inozemnykh investytoriv" [Problems of protection of rights of foreign investors]. *Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky*. Special Issue (2013): 136-139.

Makarenko, M. P. "Zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy" [Attracting foreign investment in the Ukrainian economy]. *Visnyk NTUU «KHP»*. Seriya "Aktualni problemy rozvytku ukrainskoho suspilstva", no. 13 (2016): 73-75.

Mayhew, A. *Ukraine and the European Union: Financing Accelerating Integration*. Warsaw, 2013.

Statystychne ahentstvo YeS «Yevrostat» Yevrokomisii : ofitsiyniy sait. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/Eurostat>

Veldis, V. *Instytutsionalni peretvorennia v nederzhavnomu sektori ekonomiky: reorhanizatsiia i hrupova vzaemodiia korporatsii* [Institutional transformations in the private sector: the reorganization and group interaction corporations]. Kyiv: Vyd-vo Yevropeiskoho un-tu, 2012.

Zviaghina, K. S. "Problemy inozemnoho investuvannia v Ukraini" [Problems of foreign investments in Ukraine]. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, no. 1 (2013): 98-100.